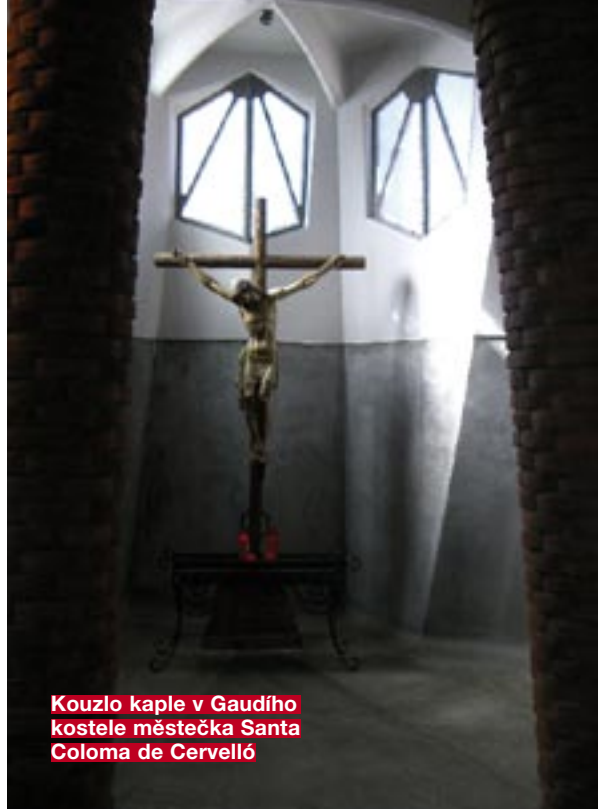

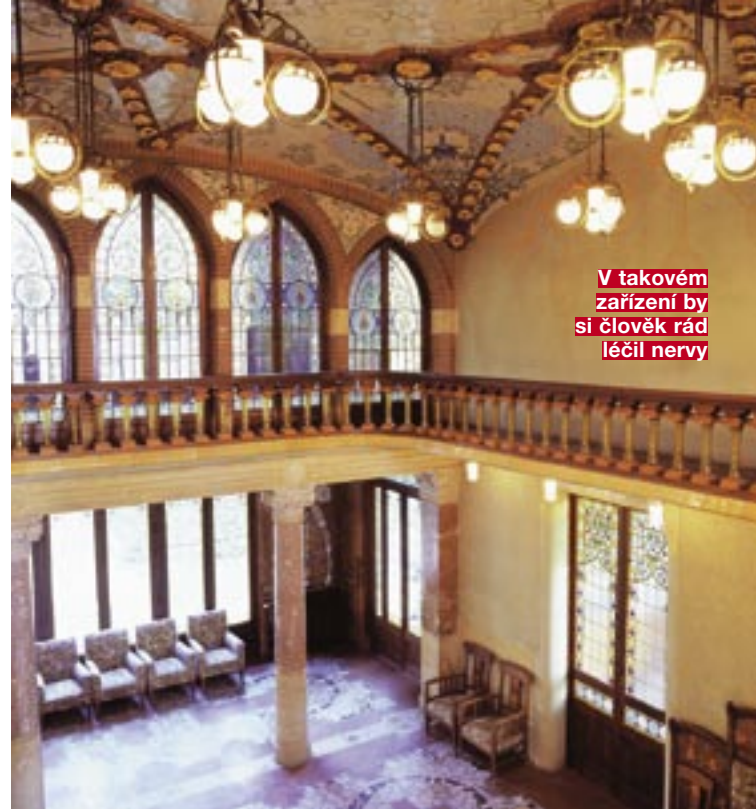
Okna kostela jako slzy či kapky deště

Hlavní loď kostela nezapře svého architekta

Kouzlo kaple v Gaudiho kostele městečka Santa Coloma de Cervelló

V takovém zařízení by si člověk rád léčil nervy

Architektem této léčebny byl španělský architekt Luis Doménech i Montaner

Symbolická socha – malý Antoni a jeho milované kuličky

ZUZANA CHURANOVÁ, čtenářka Vlasty, má ráda setkávání s díly slavného architekta Antonia Gaudiho. Proto na otázku: „Kam na víkend?“ odpovídá: „Do Španělska.“

ZASE TEN Gaudi!

NENÍ BARCELONA UŽ OBEHRANÁ PÍSNÍČKA? ZASE TEN GAUDÍ? ZVĚDAVOST MI ALE NEDÁ. DÍVÁM SE NA MAPU, ZDA V OKOLÍ BARCELONY NENÍ JEŠTĚ NĚJAKÁ ZAJÍMAVOST S NÍM SPJATÁ. A EJHLE. TONÍČEK GAUDÍ UMÍ PŘEKVAPIT.

Ale popořádku. Autem, vlakem nebo autobusem se dostanete do města Reus v provincii Tarragona jihozápadně od Barcelony za necelou hodinu a půl. Pak už jen najdete hlavní náměstí, Plaza Mercadel, a tam zbrusu novou turistickou kancelář. V přízemí vám řeknou, co je ve městě k vidění, ale vy se jděte podívat hlavně do prvního patra na nedávno otevřenou výstavu věnovanou Gaudímu. Ten se zde narodil a tímto způsobem mu Reus skládá poklonu. A to patřičně hlubokou. Dokonce i sebestředný Salvador Dalí utrousil na vrub svého slavného rodáka následující průpovědku: Génius, ale já také.

Muzeum je výstavní lahůdka a pomůže vám pochopit, jak Gaudí tvořil. Dozvíte se, že dával přednost maketám před plány a že používal vlastní metodu, aby si ověřil, jak rozložit váhu klenby. K tomu mu sloužil trojrozměrný model. I stavebníci díky modelu věděli, jak postavit jeho složité konstrukce. Metoda byla zdánlivě jednoduchá. Pylíčky naplněné broky zavěšené na různých dlouhých provázcích ke stropu simulovaly všechny oblouky a křivky, klenby a věže, a jejich

skutečnou váhu. Rovnoměrné, či nerovnoměrné prověšení ukazovalo správné, či naopak chybné řešení. Pozor, to vše vzhůru nohama. Když to bylo hotovo, vyplnil se model papírem, jako by to byly zdi. Pak se pořídily fotografie a podle nich Gaudí projektoval konečná řešení. Co by dokázal, kdyby měl k ruce počítač a 3D programy pro projektanty, ani nechci domyslet. Možná by jeho stavby měly křídla. Kromě modelů tu najdete spoustu Gaudiho osobních předmětů a dalších maket, které si můžete osahat a se sluchátky na uších poslouchat povídání v pěti jazycích. A až se nasytíte, jděte se chvíli toulat po městě a hledejte rodný dům a sochu mladičkého Gaudiho, kterak cvrnká své oblíbené kuličky.

MANDLOVÁ NEMOCNICE

Ve městě tvořil ale ještě jiný velíkán katalánského modernismu, Luis Doménech i Montaner. Byl odborníkem na nemocnice. Dodnes je Hospital de Sant Pau v Barceloně považován za velkolepou ukázkou praktického uplatnění modernismu. A právě v Reus máte možnost vidět psychiatric-

kou léčebnu, kterou projektoval. Bude to znít jako rouhání, ale pokud by mně mělo někdy přeskočit, brala bych všema deseti umístění v tomto modernistickém ráji. Institut Pere Mata, tak se nemocnice jmenuje, lze bez problému navštívit. Nikoliv pokoje současných pacientů, ale část, které se říká Pavilon vážených osobností. Ona ta nádhera samozřejmě nebyla jen tak pro někoho. Ale je krásné, že už v té době věděli, že hezké prostředí pomáhá léčit narušenou mysl a působí jako balzám na nervy. Z pokojů jsou krásné výhledy, obložení stěn zdobí dlaždičky v pastelových barvách se vzory mandlových květů. Tepané ornamenty, lustry, tapety i nábytek jsou sladěny v jednotném stylu. Skoro jsem si připadala jako v kavárně Obecního domu v Praze. Léčebna leží mimo centrum, ale našťastí sem turistická kancelář pořádá prohlídky, takže tuto krásu určitě při návštěvě Reusu nevynechejte.

KATALÁNSKÝ ZLÍN

To, co člověk viděl v muzeu Gaudiho v Reusu, je možné si ověřit na vlastní oči. Při zpáteční cestě do Barcelony si udělejte odbočku do Santa Coloma de Cervelló. Čeká vás tu katalánský Zlín. Dnes už v menším vydání, ale „bejvávalo“ to ukázkové dělnické městečko. Nikoliv ovšem na výrobu bot, ale látek. Neslo název Colonia Güell, a jak název napovídá, jeho mecenášem byl podnikatel v textilním průmyslu Eusebio Güell. Kolonie vznikla ve snaze založit průmyslové městečko na hony vzdálené od Barcelony, aby sem nepronikaly eventuální dělnické a antiklerikální nepokoje, tak časté v oné době. Obdobně jako v Baťově Zlíně, i tady bylo všechno. Domky pro rodiny dělníků, škola a školka, nemocnice, divadlo, obchody, bar. Vše po vzoru anglických

Foto autorů

kolonií, včetně architektonického vlivu. Jediná stavba, kde tento vliv není patrný, je torzo kostela. Ten neprojektoval a nestavěl nikdo jiný než Gaudí. Žel chrám nebyl zcela dokončen, z dochované krypty je ale dobře patrné, o jakou nádheru mělo jít.

NEJMILEJŠÍ STAVBA

Byla to Gaudiho nejmilovanější stavba a najdete tu znaky všeho, čím přispěl do secesní architektury. Trencadís, typickou střepovou mozaiku, hyperbolické paraboloidy, tedy zjednodušeně řečeno jakési zborcené klenby, u kterých laik nechápe, jak to vlastně drží, ornamentální vazby z cihel nebo nakloněné sloupy, které vypadají, jako že nic nepodpírají, a další vychytávky. Nad hlavní a jedinou lodí zamýšleného chrámu se klene bohatě žebrová klenba, která vypadá jako dobře rozbujeľá palma. Jediné místo, které se výrazně odlišuje, je kaple Ježíše Krista. Jen čistě vybělený prostor s křížem, který zdobí symbolicky očistné světlo dopadající zvenčí. Najdete zde spoustu detailů, které vás oslní. Jeden za všechny: křtitelnice na svěcenou vodu jsou z obrovských mušlí pocházejících z Filipín. Nechal je přivést pro Gaudiho jeho další mecenáš, markýz z Comillas, majitel Transatlantické námořní společnosti a tchán Eusebia Güella. Krypta nemá jasný vnější obrys. I zvenčí je patrná technika prolamovaných obvodových zdí vystavěných z plných cihel, dekorovaných ostře pálenými a škvárovými cihlami. Hra se světlem a stínem je dokonalá. A ta okna! Vypadají jako kapky deště, které se zachytily na fasádě a ve středomořském slunci rozehrály hru barev. Jako duhové kuličky, které Gaudí tak rád cvrnkal. Od tzv. Gaudiho roku 2002 je tato bývalá industriální kolonie kulturní a architektonickou památkou. ■

Kdo byl Gaudí?

Slavný architekt se narodil roku 1852 v Reusu u Tarragony kováři Francescovi Gaudímu a jeho manželce Antonii Corneťové jako páté dítě. Ve škole byl průměrným žákem, jediný předmět, ve kterém vynikal, byla geometrie. V roce 1878 navrhl svůj první dům (Casa Vincens). Nesnažil se napodobit žádný jiný styl, byl naprosto originální. V roce 1883 začal jeho vrcholný projekt, dosud nedostavěná katedrála Sagrada Familia. V průběhu její stavby se zabýval i jinými díly, například Palác rodiny Güellů, kde poprvé navrhoval i interiér, nebo Güellský park, dodnes jeden z klenotů Barcelony. Zemřel v roce 1926.

Cestovní rady

- 1 Do Reus se dostanete z Barcelony autobusem, jezdí tam společností Alsa a Igualadina (www.alsa.es, www.igualadina.com).
- 2 Do Santa Coloma de Cervelló jedte příměstským vlakem FGC z Plaza de Catalunya. Jede každých 15 minut, cesta trvá 22 minut.
- 3 Potřebné rady najdete na www.turisme.reus.cat, www.gaudiiallgaudi.com, www.elbaixllobregat.net/coloniaguell.